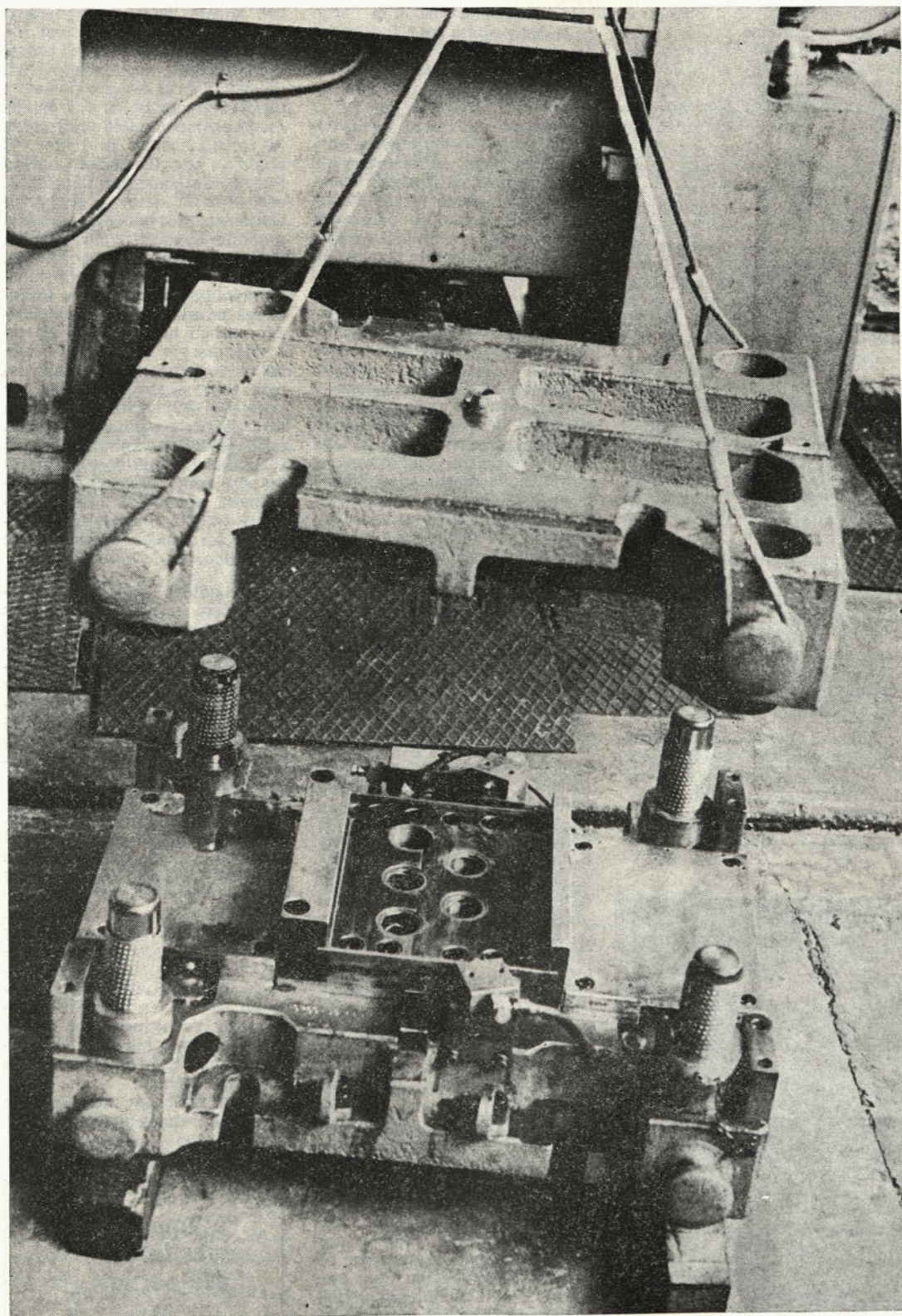

aluminij

Glasilovne delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Dolgo in vroče poletje

Vroče poletje je izsušilo tudi peresa naših redkih dopisnikov. Večina vas je bila v pasje vročih dneh na dopustu, zato smo na seji uredniškega odbora sklenili, da poletni številki (julij, avgust) združimo v eno, kakor dela tudi večina drugih delovnih organizacij in celo uredništva drugih mesečnih revij. V času pomanjkanja papirja je to toliko bolj prav.

Na naslovni strani vam ne ponujamo nič kaj osvežujočega, marveč orodje, fotografijo, ki jo je, kakor vse ostale, pripravil naš mojster Stojan Kerbler. Mislim, da je za naš trenutek tudi zelo primerna. To poletje je bilo delovno, ko so nas, bolj kot sonce, pogrevali besedni boji na raznih sestankih. Stiskalo nas je z vseh strani: sestajali so se sindikat, partija, samoupravni organi, vodstvo, prihajali so celo iz Ljubljane, da bi pomagali rešiti odnose v TGA. Prihajali so tudi novinarji, sedeli na naših dolgih sestankih, vsak po svoje videli situacijo in nas potem v najslabši luči razkrili slovenski javnosti. Na to ni reagiral nihče, razen posameznikov, predvsem dolgoletnih članov TGA, ki so se ogorčeno oglašali.

Trenutno je zavladovalo zatišje. Kaj nam bo prinesel čas, bomo videli septembra, ko bomo spočiti in polni moči morda pametneje presojali.

Orodje

Zgodilo se je pred dvajsetimi leti

Pred dvajsetimi leti, tik pred praznikom vstaje slovenskega naroda, je izšla prva številka glasila Aluminij. Z navdušenjem in skrbjo so jo sestavili prvi člani uredniškega odbora: Marjan Bizovičar, predsednik, Anica Klajnšek, Vida Detiček, Ivan Mazera, Anton Kozoderc, Franc Me-

Vsak dan startajo nove elektrolitske peči. Od 14. junija 1963 v elektrolizi B skoraj ni dneva, ko ne bi bilo za tam zaposlenega nekaj novega, po svoje zanimivega in razveseljivega za celoten kolektiv, pa tudi za zunanji svet.

Rekonstrukcija obrata glinice - gradbena in montažna dela so se začela že v letu 1961 in se izvajajo vzporedno brez večjih prekinitev... V tem času so dela na rekonstrukciji glinice v največjem razmahu... Na koordinacijskih sejah pri tehničnem direktorju so ostre borbe predstavnikov vseh izvajalcev del, da bi se dan vključitve v pogon čim bolj približal. Sodelovanje in koordinacija dela vseh izvajalcev je odločilnega pomena za skrajšanje rokov montažnih del.

lovni teden. O tem je že razpravljala centralni delavski svet, drugi organi upravljanja, sindikalne organizacije ter strokovno vodstvo podjetja. Centralni delavski svet je imenoval posebno komisijo z nalogo, naj ugotovi možnosti in pogoje za prehod na skrajšan delovni čas.

Statut je že v delu. Komisija pripravlja statut delovne organizacije. Med drugim so zapisali »da bo našel vsako iz kolektiva v statutu svoje dolžnosti in pravice in jih bo znal tudi v vsakdanjem življenju praktično povezati, bo lažje ugotavljati uspehe v kolektivu in svoj osebni uspeh v njem«.

Delavski svet je rešil več važnih vprašanj - sprejel je finančni plan, odobril sredstva za nabavo elektrolize B in rekonstrukcijo

ško, Simon Pešec, Ivo Tušek, Franc Vrlič, Mirko Zupanič in odgovorni urednik Jože Vrbl.

Skrbno spravljena v arhivu nosisi marsikatero resnico in predvsem veselo novico. Mojo pozornost so pritegnili naslednji naslovi:

glinice, za počitniški dom v Crikvenici je namenil 1.451.000 din iz sklada skupne porabe in 1.070.000 din dotacij, lepo vsoto je dobil NK Aluminij in DPD Svoboda, imenoval je komisijo za pripravo predloga o 42 urnem delavniku, razpravljal pa je tudi o izobraževalnem centru in ugotovil, da je še vedno najpomembnejša naloga odprava nepismenosti.

Letni oddih članov kolektiva - Naš počitniški dom ima glede na število zaposlenih zelo nizko kapaciteto, vendar kljub temu niso v nobenem mesecu zasedena vsa ležišča. Vzroki za to so znani. Naše podjetje zaposluje v glavnem delavce iz bližnje okolice in večina teh poseduje nekaj lastne zemlje in porabijo svoj dopust za delo doma.

Kidričevo z novim kopališčem - če bo le mogoče, se bodo prvi kopalci lahko ohladili v novem bazenu že 22. julija ob dnevu vstaje slovenskega naroda, ki bi naj bila po prvotni zamisli otvoritev kopališča s priznanji vsem, ki so pomagali, da je dobilo Kidričevo svoje lepo urejeno kopališče.

Za mrzel ali tople obrok malice? - to je bilo pred dvajsetimi leti še odprto vprašanje. Imeli pa smo bife v sanitarni, kjer je bilo zaposlenih pet ljudi, v njem pa je bilo mogoče kupiti: mesne izdelke, konzervirano zelenjavo, drobno pečivo, kruh, bonbone, cigarete in podobno.

Aluminij zaslužen v slovenski ligi - s kvalifikacijsko tekmo, ki je bila 14. julija 1963 v Trzinu si je Aluminij zagotovil vstop v slovensko ligo.

Ob prazniku občine Ptuj

Občani ptujske občine smo 8. avgusta zopet obudili spomin na čas, ko je po zaslugi izdajalca v majhnem gozdičku pri Mostju padla slovenskogoriška četa, medtem pa so gestapovci zajeli oziroma ujeli Jožeta Lacka, ki je bil eden izmed glavnih organizatorjev in vodja oboroženega odpora proti okupatorju v tem delu naše domovine. Ob tem dnevu se spominjamo hrabrih borcev te čete, ki so, kot sem že poudaril, padli ali pa so bili ujeti in kasneje ustreljeni kot talci. Narodni heroj Jože Lacko je takrat padel v roke žandarjem in gestapovcem, ki so ga odpeljali v ptujske zapore in ga tam strahovito mučili, tako da je umrl.

Iz raznih virov smo dobili podatke, da je bila Partizanska enota ustanovljena aprila leta 1942 po odločitvi Pokrajinskega komiteja Komunistične Partije Slovenije za Štajersko in okrožnega komiteja KPS za Ptuj. S svojimi borbenimi akcijami in razgibanim političnim delom na območju tega dela Slovenije je Slovenskogoriška — Lackova četa ustvarjala pogoje za razmah narodnoosvobodilnega gibanja. Ime narodnega heroja Jožeta LACKA bo ostalo za vse čase vpisano v knjigi zgodovine našega boja za svobodo in pravice. Spomin na tega narodnega heroja pa nas bolj kot kdajkoli prej obvezuje, da nikoli ne smemo dovoliti, da bi se kaj takega še sploh ponovilo. Vemo, da v svetu še vedno padajo glave takih herojev, ki se prav tako borijo za svoj obstoj in človeške pravice. Spomin na tiste krvave dni pred tolikimi leti nam bodo ostali kot živ opomin, da se take tragedije ne bi dogajale nikoli več in lepo bi bilo, če bi tako bilo povsod v svetu.

Ob tem prazniku se prav tako spominjamo vseh komunistov in aktivistov, ki so s svojim naprednim političnim delom ter z aktivnim idejnim ideološkim delom vzbujali in oblikovali razredno pa tudi nacionalno zavest. Ob tem našem prazniku je dobro, če se spomnimo, da poteka letos že 41 let od ustanovitve in tudi poslednjega boja slovenskogoriške — Lackove čete. Čeprav se zavedamo, da smo v zelo težki situaciji in da nas na vsakem koraku pestijo nenehne težave in problemi, pa si vseeno moramo prizadevati, da si oblažimo svoj sedanj položaj — kar sicer ne bo niti malo lahko. Zavedam se, da nam je beseda »stabilizacija« že mnogokrat odvečna in morda celo poprna, toda poti nazaj ni, to vemo prav vsi — oz. bi morali vedeti in ne največkrat prav le predvsem delavci in združeno delo.

Ko je 10. junija 1959 takratni občinski ljudski odbor na svoji redni seji sprejel odlok o proglasitvi osmega avgusta za občinski praznik občine Ptuj, prav gotovo nismo slutili niti verjeli, da bomo toliko let pozneje mo-

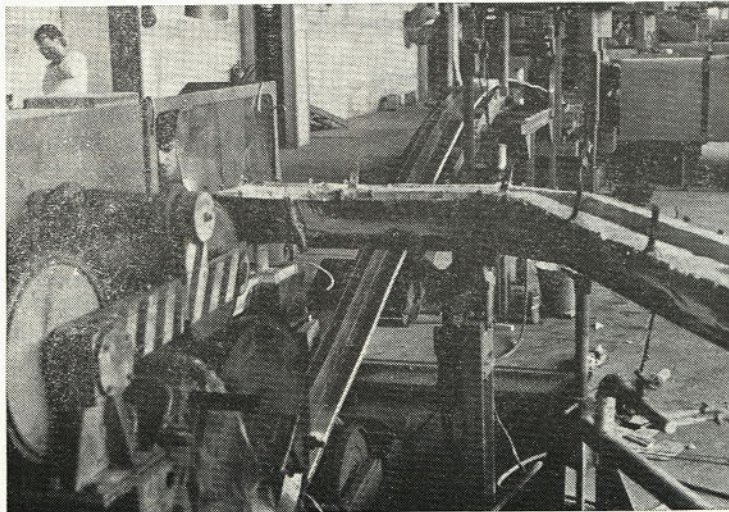
rali dati vse od sebe in se odreči marsičemu, da prebrodimo težave, pa vsekakor vse to tudi ni treba jemati kot tragedijo ali kaj drugega in napak bi bilo, če bi se zares spustili v popolno malodušje (mnogi so se prav tako že), ampak malo jasneje in konkretnije povedati, kdo so taki in podobni, ki jim je malo mar za razplet teh naših težav, s katerimi se nenehno in povsod krepko srečujemo. Vendar pa praznovanja občinskega praznika naše občine, ki bo tokrat v dobro znani Gorišnici ne smemo zanemariti, ampak storiti vse, da bo praznovanje, čeprav precej stabilizacijsko, pavendarle tudi delovno in družbeno aktivno na prav vseh področjih. Na eni izmed sej (menda celo prvi) odbora za organizacijo prireditev, ki obstoja pri Skupščini občine Ptuj, so se konkretno dogovorili, predstavniki krajevnih skupnosti Gorišnica, da letošnja osrednja proslava ob občinskem prazniku občine Ptuj v njihovem kraju. Znano je tudi že, da bodo mnoge prireditve v počastitev občinskega praznika potekale od konca meseca julija pa vse tja do konca meseca avgusta. Seveda bo ob tem prazniku tudi slavnostna seja zborov skupščine ter vodstev DPO občine Ptuj, sama ta proslava pa bo v nedeljo 7. avgusta 1983 v kulturni dvorani v Gorišnici. Sledil bo tudi kulturni program v katerem bodo sodelovali učenci OŠ »Franc Belšak — Tone, ptujski pihalni orkester ter mešani pevski zbor iz Gorišnice.

Prav gotovo bomo s tem praznovanjem mnoge spomnili na to, da je občinski praznik ne le spomin na našega narodnega heroja, kmeta in prekaljenega komunisto Jožeta LACKA, ampak da se bomo seznanili tudi z našimi dosedanjimi dosežki in si še bolj izrekli smernice za naše bodoče delo, do naslednjega občinskega praznika, ki bo prav gotovo ponovno v eni izmed krajevnih skupnosti občine Ptuj. Tudi problemi, ki so v naši DO nam ne smejo vzeti volje še manj pa poguma, da ne bi še naprej nadaljevali naših aktivnosti in uspehov pri vsakdanjem delu, saj vemo, da bomo enkrat le uspeli — vendar le pod pogojem, ki je stalno prisoten — to je, da se v vsa taka prizadevanja sklenejo s skupnimi močmi prav vseh (ne samo delavcev), pa bomo morda ob prihodnjem prazniku naše občine pričali boljšim uspehom.

Vsem občanom naše občine prijetno praznovanje!

France Meško

Ulivanje

Aluminij je vaše glasilo že dvajset let

Neresni in neodgovorni

Če odkrito povem na samem začetku mojega krajšega sestavka, zadnje čase marsikdo (pa tudi sam) več povsem zagotovo ne vemo, kaj se v resnici dogaja. Nenehna zasedanja raznih forumov ter mnogi obiski najvišjih tovarišev iz družbenopolitičnega življenja naše republike in regije, samo dajejo slutiti, kake razsežnosti so zajele našo enotnost in resnično prizadevnost pri povišanju proizvodnje tudi kljub mnogim že davno odpisanim, če tako rečem, napravam, ki pa še vedno nekaj dajejo, saj iz njih skušamo iztisniti kar se da največ.

Povod za to razmišljanje so bile NOVICE št. 13 (ne najbolj prijetna številka, pravijo nekateri) od dne 12. julija 1983, ki najbolj verno dokazujejo, s čim se v zadnjem času najbolj ukvarjamo in ne vem, če se tudi zavedamo, koliko dragocenega časa zapravimo na raznih sejah in sestankih po cele ure, ne da bi raje toliko več svojega truda vložili v boljši proizvodni uspeh. Nikoli nisem trdil, da razni sestanki niso potrebni in tudi morajo biti, vendar v nedogled reševanje nekega problema zares ne more iti, pa naj bo karkoli. Sedanja medsebojna obtoževanja, razni ukrepi v tej ali oni smeri (vsaj za mene niso) prava rešitev, ker nisem prepričan, da se bo iz tega le rodilo kaj pametnega in uspešnega za bodoče delo. Sem vnet pristav delovne discipline, ki mora biti (ker je že mnogo premalo), vendar si postavimo vsi skupaj vprašanje, kdo je tukaj še sploh kaj odgovoren. Poznam primer, ko je bil moj sodelavec prijavljen v disciplinski postopek, ker je pač naredil tako napako, ki niti malo ni vplivala na zmanjšanje proizvodnje ali kaj podobnega, medtem pa so se drugod dogajale stvari, o katerih sicer dolgo nismo vedeli, so pa le bile pomembne. Ker ne poznam vseh korenin dogodkov, ki se dogajajo predvsem v našem sosednjem tozdu, prebral in slišal pa sem tudi kaj, čeprav take informacije niso vedno najboljše in več škodujejo kot pa komu koristijo. Trdim, da smo prav komunisti naredili pri vsem tem največ napak in nismo nikoli šli nekim

zadevam do konca, ampak smo le vse največkrat prelagali iz časa v čas in iz ramena na rame. Danes si delamo utehe s tem, da predlagamo tega ali onega v disciplinski postopek, pozabljamo pa, da taki problemi in stvari niso nastale kar preko noči. Prav gotovo smo največ pozabljali na našo odgovornost in mnogokrat raje razmišljali pred določenimi problemi in dejanji. To se nam danes že nekako maščuje in na vseh straneh so govorili kaj se v Kidričevem v TGA dogaja. Mnogi sestavki v raznih časopisih, revijah, po radiu in televiziji so nas predvsem bolj sramotili, kot pa nam pomagali. Tudi mnogi, ki nam danes berejo lekcije so v časih, ko je pri nas cvetelo in pozneje počelo počasi veneti, pozabili, da delovni kolektiv, ki pride v določene težave ne potrebuje nobenih lekcij, ampak konkretne recepte (če jih seveda imajo) za ugodno in zadovoljivo rešitev.

Če danes ugotavljamo, da smo nekoč le malce preveč uporabljali določene kriterije za nekatere zaposlene v TGA, saj dobro vemo, kdo je pri vsem potegnil najkrajši konec, potem je sedanje stanje le našlo določeno smer drugačno pot, žal pa ne vem, če le ni tudi že malce zakasnela, kajti odnosi se le počasi popravljajo, trpi pa naše delo in dostikrat tisti, ki je pri tem imel najmanj za opraviti. Niti najmanj ne mislim, da je prišel kak čas za sekanje glav (kot takim zadevam največkrat rečemo), je pa prišel čas, ko je potrebno dokončno pa le urediti red in postaviti za vse zaposlene določene stopnje odgovornosti, ki pa naj bo pravilno definirana in naj ocenjuje delo potem, kakšna je teža določenega problema. Čeprav imamo razglasno postajo (le-te v mnogih obratih ni), svoje glasilo in novice, pa še vedno nisem prepričan, da naši delavci vedo vsaj približno za dejansko in resnično stanje. Naj bo kakorkoli, upam, da bo čas prinesel svoje in, da bi do tega res morali priti čimprej, kajti »kar lahko storiš danes ne odlašaj na jutri« — to pa se je pri nas (no pa ne le pri nas) kaj rado in predolgo dogajalo.

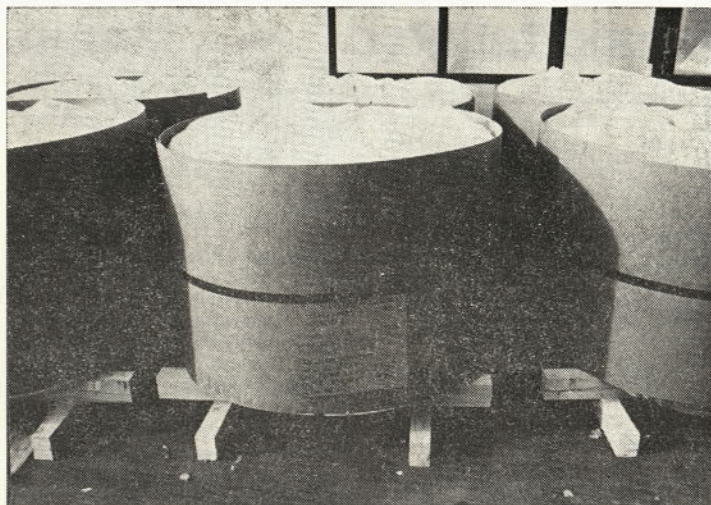
France Meško

ZAHVALA

Podpisani Anton FERLEŽ se prek našega glasila najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam, ki so mi kakorkoli pomagali ob nepričakovani smrti moje žene Terezije. Zahvala vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD Proizvodnja aluminija in Predelava aluminija ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Mož Anton, sin Branko in hčerka Jožica

**Dopisujte
v
Aluminij!**

Iznajditeljstvo

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 29

z naslovom »SUŠENJE IN KALCINIRANJE INDUKTORJA ZA INDUKCIJSKE PEČI« je prijavil inovator Đorđe Panzalović iz TOZD Predelava aluminija.

Inovator je že leta 1975 predlagal, da bi sušenje in kalciniranje industrijev v livarni uvedli na principu delovanja indukcijske peči. Na nov, neposušeni in induktor bi montirali indukcijske tuljave, v kanale induktorja (horizontalnega in vertikalne) pa bi vstavili metalne vložke in jih medsebojno zvezali tako, da bi bil sklenjen sekundarni tokokrog. Na tako pripravljen induktor bi potem priključili tok, in sicer na začetku z nižjo napetostjo, ki bi jo potem zvišali ustrezno toplotni potrebi.

Za sušenje in kalciniranje industrijev v livarni so namreč uporabljali uporovne spiralne grelce. Sušenje in kalciniranje z njimi pa je imelo to slabo stran, da je s pogostim vklapljanjem in izklapljanjem grelca sunkovito naraščala oz. padala temperatura mase industrijev v neposredni bližini spiral grelca, kar je neugodno vplivalo na šamotni material. Razen tega pa so ti grelci imeli premajhno moč in skoraj nikoli niso z njimi dosegli predpisanih temperatur kalciniranja.

V TOZD Tovarna aluminija (takrat sta bile Proizvodnja in Predelava še ena TOZD), so se leta 1976 odločili za izvedbo poizkusa po inv. predlogu, vendar pa časa poizkusa niso mogli vnaprej predvideti, ker je bil odvisen od zamenjave induktorja. Do leta 1978, ko je bila ustanovljena Služba za inventivno dejavnost, je predlog potem miroval.

V letu 1979 so se potem v TOZD Predelava odločili za poizkus in za sistemsko zasledovanje delovanja induktorjev, sintranih po starem načinu in po inventivnem predlogu in obljubili, da bodo v drugi polovici leta 1980 dali dokončne osnove za izračun koristi po inventivnem predlogu. Po večkratnem posredovanju Službe za inventivno dejavnost pa so v aprilu letos v

TOZD Predelava izjavili, da prihrankov ni možno eksaktno izračunati, ker je kopica dejavnikov, ki vplivajo na življenjsko dobo induktorja in predlagali, da se primer zaključuje z enkratno odškodnino.

V soglasju z avtorjem je Služba za inventivno dejavnost pripravila predlog izračuna posebnega plačila v obliki enkratne nagrade v znesku din 10.170,00. DS TOZD Predelava je tak predlog potrdil. Avtorju smo že nazkazali nagrado.

Tov. Panzalović se je doslej že štirinastkrat vpisal med inovatorje, vendar pa je to njegov prvi predlog, ki je sprejet in se uporablja v TOZD. Bojimo se, da mu je ob počasnem reševanju predlogov v TOZD pošla volja po inventivnem razmišljanju. Morda pa ne?

Inventivni predlogi števil. 300, 301, 302, 303, 304 in 305

z naslovi:

— »INTERNE PALETE ZA NOTRANJNI TRANSPORT ULITKOV IN POVRATNEGA MATERIALA ZA PRETALJEVANJE V TOZD LLBK TRBOVLJE«.

— »SKLADIŠČENJE POVRATNEGA AL PRI TALILNIH PEČEH Z LONCEM V TOZD LLBK TRBOVLJE«.

— »ZALAGANJE TALILNIH PEČI Z LONCEM S POSEBNIM KOVINSKIM ZABOJEM Z NOSOM V TOZD LLBK TRBOVLJE«.

— »PIŠTOLA NA ZRAK ZA SPIHOVANJE PRAHU NA TALILNIH PEČEH Z LONCEM V TOZD LLBK TRBOVLJE«.

— »RACIONALIZACIJA RAZSVETLJAVE V LIVARNI V TOZD LLBK TRBOVLJE«.

— »ZAJEMALKA ZA DEGAZIRANJE TALINE PRI TALILNIH PEČEH Z LONCEM V TOZD LLBK TRBOVLJE«.

so delo inovatorjev Zvoneta Keršiča, dipl. inž., pripravnika v TOZD LLBK, Dušana Čamerja, strojnega tehnika v TOZD LLBK in Sivac Sulja, KV topilca v TOZD LLBK Trbovlje.

— S prvim predlogom sta predlagala avtorja Keršič in Čamer, da bi namesto sedanjih palet z

lesenim dnom in ograjo iz mreže, ki jih uporabljajo za notranji transport, izdelali palete iz pločevine tako, da delci odduškov in odlitkov ne bi izpadali in se raznašali po livarni. Izdelali bi jih tako, da bi na spodnjem delu zavarili dva kvadratna profila, da bi viličar z vilicami lahko zagrabil paleto, jo odpeljal do peči za pretaljevanje, zavrtel vilice in iztresel odpadni aluminij.

— Z drugim predlogom je predlagal avtor Keršič Zvone, da bi povratni material za pretaljevanje stresali v dva velika zaboja, ki bi bila zraven talilnih peči, saj je za njiju dovolj prostora. Zaboja bi bila iz jeklene pločevine, spredaj bi imela dvizna vrata, skozi katera bi pri dvigu padal material v poseben majhen kovinski zaboj, s katerim bi z viličarjem zalagali talilne peči z loncem. Po starem načinu dela je material za pretaljevanje ležal na tleh, kjer je veliko prahu in drugih nečistoč, topilec pa je pri zalaganju peči vse skupaj zmetel v peč, kar je slabo vplivalo na kvaliteto taline.

— S tretjim predlogom je predlagal avtor Keršič Zvone, da bi topilec zalagal peč s posebnim kovinskim zabojem z nosom. Ta zaboj bi z viličarjem postavil pod zaboj iz predhodnega predloga, dvignil vrata in material bi se vsul v zaboj z nosom. Z viličarjem bi potem pripešal zaboj do peči z loncem in iztresel material v peč. Viličar ima mehanizem za obračanje vilic, tako da lahko nagiba in iztrese vsebino zaboja. Po starem načinu dela je posluževalec talilnih peči z lopato metal odpadni material v dve talilni peči z loncem. Pri tem je moral lopato z zajetim materialom dvigovati cca 1,5 m visoko, kar predstavlja velik fizični napor, če pomislimo, da je moral, po podatkih iz proizvodnje, topilec v letu 1982 mesečno založiti 33 ton materiala.

— S četrtem inventivnim predlogom je avtor Krušič Zvone predlagal, da bi prah na gornjem delu talilnih peči spihovali s pištolo z zrakov, ki bi imela cca 1 m dolgo cev - zaradi vročine, ki seva iz lonca. Prah, ki se je nabiral pri zalaganju z lopato pri talilnih pečeh z loncem, so čistili z metlo. Ker pa je temperatura pokrova cca 500°C, je metla bila uničena v 8 urah, prah pa je največkrat ostal na vrhu peči in je pri izlivu taline, ko se je peč nagnila, padel v lonec za transport in onesnažil talino.

— S petim inventivnim predlogom je avtor Keršič Zvone predlagal, da bi talino degazirali tako, da bi degazator topilec vstavil v valj, ki bi imel luknje, skozi katere bi degazator deloval. Valj bi bil na 2,5 dolgem držalu, in bi ga lahko topilec brez nevarnosti, da bi mu degazator izpadel, pomikal po talini.

Po starem načinu dela so talino degazirali tako, da je topilec potopil kos degazatorja na dno lonca peči s sitom, ki je imelo cca 2,5 m dolgo držalo. Pri tem je degazator v talini miroval, topilec ga ni mogel premikati po

talini, saj bi mu lahko izpadel izpod sita in splaval na površino taline.

— S poslednjim, šestim predlogom pa sta avtorja Keršič in Sivac predlagala racionalizacijo razsvetljave v TOZD LLBK. Predlagala sta, da bi vsak tlačni stroj za vlivanje, talilne peči in transportne poti osvetljevali posebej. Razsvetljava pri strojih bi bila takšna, da bi lahko za vsak stroj posebej vključili ali izključili električni tok. Tako ne bi več osvetljevali strojev, ki niso v obratovanju. Avtorja sta nakazala način izvedbe racionalizirane razsvetljave, prihranek električne energije in druge prednosti, kot so: boljša osvetljenost delovnih mest, lažja popravila električne napeljave, menjava in čiščenje napeljave, menjava in čiščenje ter boljša izkoriščenost žarnic. Menila sta še, da bi enak sistem lahko uporabili tudi v obratu orodjarne in čistilnice, kjer bi lahko prav tako osvetljevali delovna mesta posamično.

Strokovne službe v TOZD LLBK so ugodno ocenile inventivne predloge svojih sodelavcev.

Komisija za inventivno dejavnost, ki si je zaradi obilice predlogov iz TOZD LLBK ogledala predloge na kraju samem, pa je predlagala delavskemu svetu TOZD LLBK, naj naroči svojim strokovnim službam, da realizirajo inventivne predloge, avtorjem pa prizna odškodnino v obliki enkratne nagrade, in sicer:

6 inventivnih predlogov - 10.000,00
— Keršič Zvonetu - za uporabo 6 inventivnih predlogov - 10.000,00 din,

— Čamer Dušanu - za uporabo 1 inventivnega predloga - 1.000,00 din,

— Sivac Sulju - za uporabo 1 inventivnega predloga - 1.000,00 din.

Delavski svet je tak predlog potrdil.

Zanimivo in pohvalno je, da so sodelavci iz TOZD LLBK Trbovlje v obdobju od junija lani do danes vložili kar 25 inventivnih predlogov, 9 je že sprejetih, ostale rešujemo.

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 317 z naslovom »PRIPRAVA ZA CENTRIRANJE IN VPENJANJE OSI MEŠALA ZA AVTOKLAVE« je prijavil inovator Ignac GOLOB, VKV strugar iz TOZD Vzdrževanje.

Pred struženjem prirobnice na osi mešala za avtoklave je vedno nastajal problem centriranja in vpenjanja. Za vsak primer posebej so morali zaradi neenakih dimenzij prirobnic in cevi izdelati oz. stružiti poseben nastavek. Ta je moral biti točno prilagojen. Za njegovo izdelavo je bila potrebna pločevina, rezanje z avto-genim aparatom in struženje.

Avtor je, da bi pripravo za centriranje in struženje poenostavil in izboljšal, izdelal univerzalno pripravo za te operacije. Sestavljena je iz 25 mm debele krožne centrirne plošče, v katero so vstavljene 4 okrogle matice za reguliranje vijakov. S po-

možjo posebnih vijakov se ta centrirna oz. vpenja na plošča točkovno vpne v notranji premer prirobnice osi. S tem se omogoči hitro in točno centriranje in vpenjanje osi za struženje in prihranek na času in materialu.

V TOZD Vzdrževanje so ugodno ocenili predlog. Glede na to, da je vsako leto cca 5 struženj osi, so smatrali, da ne bi bilo umestno spremljati letne gospodarske koristi. Predlagali so, da bi avtorja za njegovo idejo enkratno nagradili.

Služba za inventivno dejavnost je upoštevala mnenje strokovnih služb in pripravila delavskemu svetu TOZD Vzdrževanje predlog enkratne nagrade avtorju v znesku din 8.036,00. Delavski svet je tak predlog potrdil. Avtorju smo že nakazali nagrado.

Tovariš Golob se je s tem inventivnim predlogom prvič vpisal med inovatorje. Upamo, da bo ostal »aktiven«!

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 329 z naslovom »IZDELAVA VZVODOV ZA ODPIRANJE ČISTILNIH ODPRTIN NA JAŠKIH ZA DOVOD PREMOGA NA VT-KOTLIH ŠT. 1 in 2« je prijavil inovator Štefan MOGE, mat. št. 3698, VKV kurjač iz TOZD Tovarna glinice.

V Kotlarni so pričeli v letu 1982 kuriti VT-kotle s premogom slabše kvalitete, kar povzroča motnje pri transportiranju oz. doziranju premoga v kotel. V bunkerju večkrat nastane tunel, ki ga je treba zrušiti. To delo so opravljali skozi jaške, ki pa so zelo težko dostopni. Jašek je treba najprej ročno odpreti, nato pa se spustiti 3 metre nižje in prebijati z drogom. Večkrat je prišlo tudi do zasutja, ker ni bilo mogoče takoj zapreti odprtine.

Avtor je predlagal, da bi odpiranje teh jaškov uredili s premično loputo, ki bi se lahko premikala s pomočjo vzvoda s spodnje strani podesta, kjer se vrši prebijanje. V primeru, ko bi grozila nevarnost zasutja, bi vzvodom takoj blokirali odprtino.

V TOZD Tovarna glinice so ugodno ocenili predlog in ga realizirali na štirih jaških. Predlagali so, da se avtorja za njegovo idejo nagradi z enkratno nagrado. Služba za inventivno dejavnost je pripravila komisiji predlog izračuna posebnega plačila v obliki enkratne nagrade, ker prihranka ni mogoče izračunati. Upošteva je odnos avtorjevih rednih nalog in opravil do inventivnega predloga je bil predlog za enkratno nagrado v znesku 10.458,00 din. Komisija se je s predlogom strinjala in tudi DS TOZD Tovarna glinice je tak predlog potrdil.

Avtorju smo že nakazali nagrado.

Tov. MOGE je doslej že velikokrat prijavljal svoje ideje kot inovacije, vendar doslej ne preveč uspešno. Strokovne službe v TOZD se namreč za njegove ideje preveč ne navdušujejo ali pa ugotovijo, da predvidene koristi ne bodo takšne, kot priča-

kuje avtor. To mu sicer včasih pobija njegovo veliko željo po inventivnem razmišljanju, vendar inovator v njem ne miruje.

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 310 z naslovom »PREDLOG SPREMEMBE NA NOSILCIH OD JAKSOV, S KATERIMI SE SPUŠČA IN DVIGA ANODNI DEL EL. CELICE V ELEKTROLIZI HALE B« je prijavil inovator Stanko ZAMUDA, mat. št. 1160, vodja izmene v hali B.

Avtor je predlagal spremembo pritrditve nosilca jaksa, in sicer tako, da v slučaju nasedanja anoge ali plinskega plašča na katodni del el. celice ne more priti do loma betonskega stebra. Nosilec z jaksi se prične dvigati, ne da bi se zlomil betonski steber. Če anoda nasede na katodni del, se jaksi lahko dvignejo več kot 20 cm, ne da bi pri tem prišlo do okvar. Nato se lahko spustijo po vodilih, da sedijo na svoje prvotno mesto.

Pred avtorjevim predlogom je namreč zaradi nasedanja plinskega obroča ali anode na križlito skorjo ali katodne vence v hali B prihajalo do loma betonskega stebra, na katerem je obešen anodni del el. celice.

Strokovne službe v TOZD Proizvodnja aluminija so predlog proučile in ga žečele uporabljati na vsaki novo remontirani celici.

Komisija za inventivno dejavnost je predlagala delavskemu svetu TOZD Proizvodnja aluminija, da sprejme ta inventivni predlog kot tehnično izboljšavo, za katero je možno ugotavljati letno gospodarsko korist. Pri ugotavljanju letne gospodarske koristi se upošteva, da so se zaradi loma preprečili stroški izdelave jeklene objemke zaradi začasne usposobitve stebra. Povprečna uporaba objemk je ena objemka na tri betonske stebre. Za izdelavo in montažo ene objemke se je uporabilo 64 ur strojnega vzdrževanja, materiala se je uporabilo za din 11.276,00 za injiciranje (sanacijo) je bilo povprečno porabljenih 9 čepov. Strošek za injiciranje enega čepa je bil povprečno 630,00 din oz. 5.670,00 din po stebri (v letu 1982). Od koristi se upoštevajo stroški predelave (spremembe) nosilca po inv. predlogu, ki jih predstavljajo stroški materiala za en nosilec, ki so nastali v znesku din 1.386,00 in 15 ur strojnega vzdrževanja za predelavo.

Delavski svet je tak predlog potrdil. Za obdobje od 1. 2. do 31. 12. 1982 pripada na osnovi izračunane koristi 384.596,00 din posebno plačilo avtorju v znesku 37.311,00 din.

Za preostalo obdobje, ko bomo spremljali gospodarsko korist predloga, bomo vsako leto po potrditvi zaključnega računa TOZD izračunali posebno plačilo avtorju.

Tov. ZAMUDA se je tokrat že tretjič vpisal med inovatorje. Vsi njegovi predlogi so bili sprejeti v TGA, in se uporabljajo. Čestitamo!

C. P.

Kako smo poslovali

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

TOZD/PROIZVOD	Enota mere	Začasni plan poslovanja		DOSEŽENO				INDEKS			
				1982		1983		1983/1982		1983	
		VI.	I.-VI.	VI.	I.-VI.	VI.	I.-VI.	7:5	8:6	7:3	8:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al hidrat — Al 203	t	9.572	52.927	8.576	51.606	8.060	51.650	94	100	84	98
— od tega: predelava	t	334	2.550	—	—	749	3.280	—	—	224	129
Kalcinirana glinica	t	8.126	49.927	8.900	52.254	8.507	50.463	96	97	105	101
Prodani hidrat — Al 203	t	334	2.550	139	1.231	708	3.239	509	263	212	127
Skupaj (kalc. gl. + pr. hid.)	t	8.460	52.477	9.039	53.485	9.215	53.702	102	100	109	102
Raztop. vodno steklo	t	452	2.727	472	1.732	455	2.102	96	121	101	77
Zeolit A — suhi	t	141	853	48	160	47	219	98	137	33	26
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
Elektroliza Al — hala A	t	1.721	10.381	1.723	10.310	1.723	10.463	100	101	100	101
Elektroliza Al — hala B	t	2.066	12.467	2.104	12.649	2.049	12.550	97	99	99	101
Skupaj hala A + B	t	3.787	22.848	3.827	22.959	3.772	23.013	99	100	100	101
Anodna masa	t	2.454	14.085	2.143	13.130	1.281	13.480*	64	103	56	96
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Al formati	t	1.404	8.473	1.373	11.240	1.818	11.352	132	101	129	134
Al žica	t	502	3.025	521	2.214	629	3.523	121	159	125	116
Al trak — ozki za rond.	t	247	1.488	—	205	190	446	—	218	77	30
Al trak — široki za prod.	t	575	3.471	661	2.658	206	1.418	31	53	36	41
Rondelice	t	123	744	2	2	65	193	—	—	53	26
Izparilniki	t	58	347	—	—	40	114	—	—	69	33
Al zlitine: gnetne	t	575	3.471	534	3.281	722	3.986	135	121	126	115
livarske	t	723	4.364	626	3.983	212	2.893	34	73	29	66
Predzlitine: lastna poraba	t	84	507	70	394	105	598	150	152	125	118
za prodajo	t	—	—	28	52	—	39	—	75	—	—
Drogi za kline + stikala	t	9	56	—	70	—	25	—	36	—	45
LIVARNA SKUPAJ	t	4.300	25.946	3.815	24.099	3.987	24.587	105	102	93	95
Pretapljanje Al	t	493	2.975	1.135	3.230	615	2.394	54	74	125	80

* inventurni višek 2.543 t

TOZD TOVARNA GLINICE

V mesecu juniju smo proizvedli 8.060 ton Al hidrata Al203, od tega znaša predelava Al hidrata 749 ton in s to količino nismo dosegli planirane proizvodnje v začasnem poslovanju za 1.512 ton oz. 16 %, proizvodnje v istem mesecu preteklega leta pa nismo dosegli za 516 ton oz. 6 %. V prvi polovici leta znaša redna proizvodnja Al hidrata Al203 48.370 ton, predelava Al hidrata pa 3.280 ton, to je skupaj 51.650 ton in je manjša od planirane za 1.277 ton (indeks 98), od istega obdobja v preteklem letu pa je večja za 44 ton.

Proizvodnja kalcinirane glinice je v juniju dosežena z 8.507 ton (od tega 41 ton predelava), Al hidrata Al203 za prodajo pa smo predelali 708 ton, kar znaša skupaj 9.215 ton in presega planirano za 755 ton (indeks 109). V obdobju I-VI znaša skupna proizvodnja (kalcinirana glinica in prodani hidrat Al203 iz predelave) 53.702 ton in je večja od predvidene v začasnem planu poslovanja za 1.225 ton oz. 2 %, od proizvodnje v istem obdobju preteklega leta pa za 217 ton.

Iz tabele II je razvidno, da smo pri redni proizvodnji in predelavi Al hidrata Al203 v času od I-VI porabili za 6 % več pare, 38 % več žganega apna in 6 % več električne energije. Poraba boksita je manjša od planirane porabe za 2 %, Na hidroksida pa za 8 %.

Pri proizvodnji kalcinirane glinice smo v prvi polovici leta porabili 108 % mazuta, 110 % pare, 76 % Al fluorida in 98 % električne energije glede na načrtovano porabo.

V mesecu juniju smo proizvedli 455 ton raztopljenega vod-

nega stekla, to je 3 tone več kot smo načrtovali v začasnem planu poslovanja. Kumulativna proizvodnja od I-VI znaša 2.102 ton in ne dosega planirane za 625 ton (indeks 77), proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta pa presega za 370 ton (indeks 121).

Proizvodnja zeolita 4 — suhega znaša od januarja do junija 219 ton, to je samo 26 % planirane proizvodnje in 137 % glede na proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

V elektrolizi A smo v mesecu juniju proizvedli 1.723 ton elektrolitskega Al ter s tem dosegli planirano proizvodnjo. V prvi polovici leta znaša proizvodnja 10.463 ton in je za 82 ton večja od predvidene (indeks 101) in 153 ton večja od proizvodnje v istem obdobju preteklega leta (indeks 101). V elektrolizi B znaša junijska proizvodnja 2.049 ton, to je 17 ton oz. 1 % manj od planirane. Kumulativna proizvodnja I-VI je 12.550 ton in presega načrtovano za 83 ton (indeks 101).

Skupna proizvodnja hale A in B znaša v času od I-VI 23.013 ton, to pomeni, da smo prekoračili plan za 165 ton oz. 1 %.

Poraba surovin je v hali A v prvi polovici leta večja od predvidene samo pri Al fluoridu za 11 %, medtem ko je poraba ostalih surovin pod planom, in sicer: pri anodni masi za 2 %, pri kriolitu za 18 % in električni energiji za 3 %.

Tudi v hali B smo v šestih mesecih porabili manj surovin kot smo planirali, edino Al fluorida smo porabili za 7 % več.

Proizvodnja anodne mase je dosežena v juniju z 1.381 tonami,

Iz tabele I. in II. je razvidno, kako smo poslovali v mesecu juniju. Kolona indeksi v tabeli I. prikazuje odnos dosežene proizvodnje tekočega leta s proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta ter odnos dosežene proizvodnje v primerjavi z začasnim planom poslovanja 1983.

II. PREGLED PORABLJENIH NAJVAŽNEJŠIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

TOZD/SUROVINE	Enota mere	Začasni plan posl.	DOSEŽENO		INDEKS	
			VI.	I.-VI.	4:3	5:3
1	2	3	4	5	6	7
TOZD TOVARNA GLINICE						
Al hidrat — Al 203						
— boksit	t *	2.713	2.715	2.672	100	98
— Na hidroksid	t *	0,12038	0,17576	0,11034	146	92
— para	t	4,450	5,047	4,719	113	106
— žgano apno	t	0,032	0,02985	0,04406	93	138
— el. energija	kWh	349,344	407,504	371,890	117	106
Kalcinirana glinica						
— tekoče gorivo	t	0,11984	0,13298	0,12947	111	108
— para	t	0,04316	0,04726	0,04760	109	110
— Al fluorid	t	0,00025	0,00019	0,00019	76	76
— el. energija	kWh	32,84474	31,29527	31,29527	101	96
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA						
Elektrolitski Al — hala A						
— glinica	t	1,920	1,91997	1,91899	100	100
— anodna masa	t	0,585	0,55962	0,57212	96	98
— kriolit	t	0,035	0,02427	0,02883	69	82
— Al fluorid	t	0,035	0,04075	0,03875	116	111
— el. energija	kWh	18,221	17,771	17,685	98	97
Elektrolitski Al — hala B						
— glinica	t	1,920	1,92012	1,91989	100	100
— anodna masa	t	0,570	0,55963	0,56454	98	99
— kriolit	t	0,035	0,03042	0,03027	87	86
— Al fluorid	t	0,035	0,03682	0,03754	105	107
— el. energija	kWh	17,465	17,399	17,182	100	98
Anodna masa						
— petrolkoks	t	0,67165	0,66978	0,53499	100	80
— katranska smola	t	0,338015	0,33988	0,28472	101	84
— mazut	t	0,0055	0,00786	0,00367	143	67
— el. energija	kWh	150	155	118	103	79
* — programiran normativ						

kar je za 1.073 ton manj kot smo planirali v začasnem planu (indeks 56) in 762 ton manj kot isti mesec preteklega leta (indeks 64).

Od januarja do junija znaša proizvodnja 13.480 ton, v tej količini pa je prištet inventurni višek 2.543 ton, kljub temu pa še ne dosegamo planirane proizvo-

dnje za 605 ton oz. 4 %, proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta pa presega za 350 ton oz. 3 %.

Pri proizvodnji anodne mase smo v času od I—VI porabili 80 % petrolkokska, 84 % katranske smole, 67 % mazuta in 79 % električne energije.

(nadaljevanje na 6. strani)

Aktivnosti, dogodki, vtisi...

Nasteti želim nekaj realiziranih aktivnosti konference osnovnih organizacij sindikata TGA v zadnjih treh mesecih, v katerih je bilo udeleženo veliko število naših delavcev, nekaj dogodkov, vtisov in lastnih misli, kar upam, da jih bo večina delavcev podrla, saj v okolju, kjer delamo in živimo, ne hote vsi sodelujemo.

— Proslava 1. maja je bila zopet organizirana v KS Kidričevo skupaj z DPO Kidričevega, kjer se je ob velikem številu krajanov postavilo majsko drevo, organizirane so bile športne igre za zabavo, katere so se še razširile, poleg že priljubljenega vlečenja vrvi, teka v vrečah, metanja kamenja z ramen, teka za najmlajše, je bil tudi tek s polnimi kozarci vode, kar je zelo zabavalo prisotne, ko so bili udeleženci »natakariji« pošteno mokri. Upamo, da se bodo te igre ohranile in še razširile. V večernih urah pa je bil ples v dvorani, ki je združil »staro in mlado« kot je dejal napovedovalec pri ansamblu TORNADO.

— V drugi polovici maja smo se udeležili SAL-83 v Šibeniku, kjer so bili letos za izbiro udeležencev nekoliko drugačni kriteriji, da so poleg ukvarjanja s športom tudi dobri delavci in je bil rezultat zelo ugoden. Ne da smo prinesli nekaj pokalov in priznanj, saj smo dosegli tri druga in tri tretja mesta, smo dobili še posebno pohvalo organizatorja kot najbolj tovariška ekipa.

Posebna naloga udeležencev je bila snemanje organizacije, saj bodo večina letošnjih udeležencev tudi nosilci organizacije srečanja 1984 doma.

Gost srečanja je bil letos tudi Moški pevski zbor, ki je skupaj s KUD Sevojno sodeloval na dveh koncertih.

Srečanja — igre dobivajo nove dimenzije in pomen, kar nas zelo veseli, saj so letos organizatorji TIM »Boris Kidrič« iz Šibenika naredili več kot smo pričakovali. Število udeležencev se veča iz leta v leto in tudi sodelovanje našega strokovnjaka za

okroglo mizo je dalo svoj prispevek.

— Moški pevski zbor se je v juniju udeležil tradicionalnega pevskega tabora v Stični, kjer je s vojo udeležbo prispeval k proslavi 40. let AVNOJ-a.

— Mladinske delovne brigade SAL-83 v Kninu se je iz TGA fudeležil 1 mladinec, iz IMPOL-a pa dva. Ta oblika sodelovanja je bila letos prvič in upamo, da jo bo mladina osvojila za svojo. O delu pa naj spregovori udeleženec, ko se vrne z dopusta.

— Komisija za kulturo je organizirala ogled gladeliške predstave in ogled mednarodnega baleta iz Senegala. Za obe predstavi je dobilo karte približno 500 delavcev.

— O kartah za kopališče in teflonskih posodah sem že govorila, tu jih le omenjam, ker sta ponavljajoči se akciji.

— Aktiv krvodajalcev in IO KOOS sta organizirala akciji za ureditev okolja v naših počitniških domovih — Nerezine in Crikvenica.

— Majski in junijski sindikalni izleti so bili organizirani po prosti presoji in možnostih TOZD, vsi pa so pomagali k sprostivni in novim spoznanjem.

— V mesecu juniju je bil dokončno dan v obratovanje obnovljeni dom v Crikvenici, katerega aktivnosti je skozi ves čas obnove spremljala koordinacija osnovnih organizacij sindikata in

ob tej priliki tudi izrekla vse priznanje predsedniku komisije za obnovo tov. Francu Krajncu.

No in tako je prišel mesec julij — mesec, ko se začnejo dopusti in razen nujnih političnih akcij že vsak išče kanček sonca in vode in to po možnosti v naših počitniških kapacitetah.

Sem eden prvih udeležencev v obnovljenem domu v Crikvenici in ker me sprašujejo, kako je bilo, jim odgovarjam — dobro. Sedaj pa bom napisala nekaj svojih vtisov in razmišljanj, saj sem eden sentimentalnih borcev za ohranitev tega doma in s tem kot stari delavec z vso pravico tudi povem tisto, kar nekaterim ni všeč.

Vsi, ki smo poznali našo staro Crikvenico, smo se zmedli že ob prihodu, saj je sprememba zelo velika, zunanji vtis domov je zelo prijeten, terasa povečana. V novem delu Aluminija in nadzidaku jedilnice so sobe lepo opremljene s sanitarijami in novo opremo, jedilnico krasijo lepi prti in na mizah cvetje, na oknih nove zavese, v salonu nov barvni televizor, knjige, šah, na eni od teras miza za namizni tenis in gugalnice za otroke, nekaj ležalnikov in senčnikov. Zelo lep del pa je nova svetla kuhinja.

Dom ima svoj hišni red in ker je zaprtega tipa, je v njem tudi veliko miru. Hrana, ki smo jo dobili na mize, je bila za mene okusna, sveža, raznolika in bilo je dovolj, če samo počivaš.

Vse zgoraj navedene moje vtise pa ne delijo vsi z menoj,

posebej še ne nekateri posamezniki, ki za moje pojme živijo nad možnostmi v naši družbi, saj naše plače ne morejo pokriti večjih zahtev, prepričana sem, da doma nimamo neprestano dvakrat na dan mesa in še mesa, da nas nihče ne streže (kot grofe) in s tem, ko smo na dopustu v našem domu še nimamo pravice kričati okrog voglov, ampak lepo povemo, kaj nam ni prav, ker se to lahko popravi, saj smo doma, če seveda to ni zlonamerno, kot nekateri to znajo tudi s sladkim zelo uglajenim glasom. Ali pa tisti, ki so v našem domu le gostje, zame krivično po isti ceni kot jaz in si dovolijo dajati nesramne pripombe o osebi in z njimi vznemirjajo tudi domače goste, saj vsi domači, ki mislimo pošteno vemo, da 12 urni delavnik 6 ljudi le s težavo zmore, posebej še, če vsi ne delajo, kar pa bi težko sodil, saj smo bili vsi pravočasno nahranjeni in potešeni s pijačo, glede na to, da nismo bili pripravljeni prispevati k razbremenitvi osebja, ampak smo razmetavali mize, stole, pustili steklenice in kozarce, kjer nam je pač padlo i zrok. Pripombe na račun premalo zakuhane juhe so bile upravičene in so jih tudi upoštevali, pripombe o organizaciji dela pa so bile odveč, saj tisti, ki so jih dajali, sami niso bili pripravljeni nič postoriti in so pozabili, da je cena za takšno obnašanje v domu prenizka, saj je v sosednjem Mediteranu 1200 din na dan in brez pripomb, prosim, s tremi peresi solate navz- ANA križ.

Zakaj ni interesa med občani

Že v mesecu juniju — to je še v času pred pričetkom letnih dopustov ter letovanj ob morju ali v planinah, so bili v krajevni skupnosti zbori občanov, na katerih so občani volili nove samoupravne organe krajevne skupnosti Kidričevo ter v krajevno konferenco SZDL Kidričevo. Seveda je treba takoj povedati, tudi to, da so ponekod bili zbori obiskani bolje, drugod spet slabše. Nekateri menijo, da je bilo odvisno vse le od problemov, kakršni so se pač pojavljali v določenih krajih, pa se le ne bi mogel s takim mnenjem strinjati. To pa lahko podkrepim z dejstvi iz obiska na teh zborih občanov ter tudi njihovih razprav, mnenj predlogov, stališč in seveda predvsem želja. Tako je na primer v Kungoti bilo največ razprave okrog gasilskih problemov v kraju — predvsem prostorskih, v Apačah so se največ posvetili vprašanju izgradnje telefonskega omrežja ter o nekaterih problemih s pokopališčem v Lovrencu, v Njivercah o problemih cest v vasi in tudi s telefonom, v Kidričevem so največ časa posvetili problemu novih stanarin in zavzeli tudi nekaj konkretnih sklepov, v Kidriče-

vem II. pa so spregovorili poleg ostalega še tudi o problemu prostorov za njihovo mladino, za katero so rekli, da je zelo aktivna na mnogih področjih, da pa je brez vsakih svojih prostorov, kateri bi jim služili tudi za njihovo zabavno in kulturno življenje. Prav tako so v tem kraju spregovorili še nekaj besed o tem, da njihovi otroci nimajo otroškega igrišča in da so tako prepuščeni le cesti, precej pa tudi v gostinskih lokale. Že iz tega kratkega zbira problemov, o katerih so na svojih zborih spregovorili (seveda maloštevilni občani) razberemo, da je nekaj problemov takih, ki bi jih z malo več dgbre volje in malo denarja bilo mogoče rešiti, če bi tudi sami občani bili vsaj na svojih področjih v svoji hkratih nekoliko bolj resni in odgovorni. Seveda je povsem razumljivo, da raznih želja posameznikov ali grupic le ni moč izvesti, tako kot bi pač želeli. Ponekod so občani želeli tudi vedeti, kaj je z njihovim samopriskom oziroma denarjem iz istega in so zahtevali preusmeritev sredstev mence, da so sredstva vsak dan manj vredna in tako izgubljajo tudi pri določeno zastavljeni akciji. Pri

tem so seveda ponekod tudi pozabili, da ni moč kar tako preusmeriti sredstva zbrana iz samopriskev, ko so le-ta bila izglasovana na referendumih za povsem konkretne programske usmeritve v njihovem kraju pač tisto, o čemer so smatrali, da je zaenkrat pri njih pač najbolj potrebno. Seveda jim je tudi tukaj bila podana obrazložitev kako oz. na kakšen način lahko občani preusmerijo svoja zbrana sredstva iz krajevnega samopriskevka.

Še vedno niso mnogi tudi pozabili pred leti tako znane parole »Telefon v vsako vas« iz katere je žal kaj malo zrastle, saj so take želje bile povsod tam kjer še telefona nimajo. Dobro se zavedajo, koliko bi jim to pomenilo, ko je nujno potrebno poklicati zdravnika, živinozdravnika ali drugo pomoč. Še in še bi lahko naštevali iz problematike telefonije v krajevni skupnosti Kidričevo oziroma o krajih v tej KS kjer še telefona nimajo, pa se zanj še kako potegujejo in borijo. Občanom je bilo jasno obrazloženo, da je prav ta problem največkrat in mnogokje prisoten, da pa so vse dajatve

(nadaljevanje s 5. strani)

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

V livarni in obratu predelave smo v juniju proizvedli 3.987 ton različnih livarniških proizvodov ter s to količino nismo dosegli planirane proizvodnje v začasnem planu za 313 ton (indeks 93). Kumulativna proizvodnja od I—VI znaša 24.587 ton in je za 1.359 ton oz. 5 % manjša od načrtovane ter za 488 ton oz. 2 % večja od proizvodnje v istem obdobju preteklega leta.

V juniju smo pretopili 615 ton Al za tuje naročnike oz. 122 ton več kot smo predvidevali (indeks 125). V prvi polovici leta znaša pretapljanje 2.394 ton, kar pomeni, da je za 581 ton oz. 20 % manjše od planiranega in za 836 ton oz. 26 % manjše kot v istem obdobju preteklega leta.

(nadaljevanje s 6. strani)

okrog tega stalno višje. Poudarjeno je bilo, da prispevek za SIS za PTT narašča iz leta v leto, da so tudi aparati, ki jih izdeluje pri nas ISKRA zelo dragi, da je prav tako z drogovi in kabljem, ki ga je že tudi vsetežje dobiti. Vendar pa so se v vasi Apače le odločili, da PTT pripravi predračun za izgradnjo telefonskega omrežja, za naročnike, ki bodo zainteresirani za telefon v treh variantah za postavitev telefonske govorilnice. Sklenili pa so predvsem to, da gre KO v akcijo za zbiranje sredstev za telefonsko govorilnico in kablje.

Mislím, da bi lahko o vsem, kar je bilo na zborih občanov v KS Kidričevo izrečenega in predlaganega lahko izdali obsežno številko našega tovarniškega glasila, vendar to ni mogoče. Zavedamo se, da največje število delavcev dela v tovarni prav iz najbližjih krajevnih skupnostih, saj se spomnimo dobrin zlatih časov nazaj, ko so krajeve skupnosti in društva ter ostali dobivali lepe dotacije prav iz naše tovarne v kateri delamo. Danes je seveda povsem drugače in je zato tudi precej problemov ostalo še iz tistih časov, ko se seveda ni dalo tudi iz ta-

kih dotacij narediti vsega naenkrat. No naj bo tako ali drugače, smo v času, ko je potrebno imeti zaupanje v vse in sodelovati v krajevni skupnosti ter pomagati z lastnim delom. Nekoč smo znali v zelo kratkem času skopati jame in postaviti drogeve za cestno razsvetljavo od tovarne do naselja, ko smo po delu v tovarni vsi prišli za delo od inženirjev (celo direktorjev) in tudi uspeli. Če bi vsaj včasih danes storili tako (ponekod to pridno delajo), pa bi bilo naših nakopičenih problemov resnično precej manj. Samo jamranje o vsakom problemu, kajti le-te je potrebno nimamo onega, pa res nikoli ni in tudi ne bo rešilo nobenega problema, kajti le-te je potrebno odpravljati v lastni režiji. Če mnogi občani danes raje sedijo doma pred svojimi televizorji in se s tem še bolj oddaljujejo od vsakodnevnih problemov, potem resnično tudi v prihodnje nimamo kaj iskati niti pričakovati, kajti tisti časi, ko so mnogokrat za nas delali tudi drugi, so preživeli. Če bomo znali strniti svoje vrste v SZDL v KS in v DPO v delovni organizaciji, potem še imamo upanje za reševanje mnogih problemov.

France Meško

Disciplinski ukrepi

1. Ibro KARIŠNIK, mat. št. 5475 iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšala v znesku 2.000 din.

2. Dragutin GUŠATOVIČ, mat. št. 5398 iz tozd Trbovlje, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšala 40 % OD.

3. Miroslav ZOTLAR, mat. št. 5707 iz tozd Predelava aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - denarna kazen 5 % OD in pavšala 10 % OD.

4. Feliks MILOŠIČ, mat. št. 1169 iz tozd Promet, ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep - opomin.

5. Bernarda KMETEC, mat. št. 4913 iz KSS, odklonila dela in samovoljno zapustila delo, izrečen ukrep - opomin.

6. Janez KIRBIŽ, mat. št. 2814, iz KSS, na delo je prišel pod vplivom alkohola, izrečen ukrep - javni opomin.

7. Jože KRAJNČIČ, mat. št. 5899 iz tozd Predelava aluminija, ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep - opomin.

8. Ivan JURIŠEVIČ, mat. št. 4367 iz tozd Vzdrževanje, zapustil delo ob 13. uri in odšel iz DO, izrečen ukrep - opomin.

Ivan PRINCL, mat. št. 3403 iz tozd VZDRŽEVANJE, z delovnega mesta odšel brez predpisanega pismenega dovoljenja, izrečen ukrep - opomin.

10. Mirko DREVENŠEK, mat. št. 4686, iz tozd Vzdrževanje, spal med delovnim časom, predčasno odšel brez dovoljenja iz DO in se vozil v DO s kolesom

brez dovoljenja, izrečen ukrep - javni opomin.

11. Franc ZAJC, mat. št. 3436, iz tozd Promet, bil odsoten z doma v času bolniškega staleža, izrečen ukrep - opomin.

12. Ivan KRIŽANEC, mat. št. 6957, iz tozd Promet, ni zahteval postavitve izvoznega signala, izrečen ukrep - opomin.

13. Franc TEKMEC, mat. št. 3715, iz tozd PROMET, v popoldanski izmeni pri obračanju del. stroja zadel betonski stebel, izrečen ukrep - javni opomin.

14. Stanislav CURK, mat. št. 6188, iz tozd proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšala 2.000 din.

15. Dušan KRESLIN, mat. št. 4384, iz tozd Vzdrževanje, zapustil DO že ob 13. uri brez dovoljenja, izrečen ukrep - opomin.

16. Anton TRAVNIKAR, mat. št. 3300, iz KSS, odšel domov, ne da bi žigosal kartico, med delovnim časom zaspal in se ni prepričal, ali je požar v garderobnem prostoru kurjača ODP pogašen, izrečen ukrep - opomin.

17. Jovica GAJIČ, mat. št. 5841, iz tozd Proizvodnja aluminija, je fizično obračunal s Francem ARNEJČIČEM, izrečen ukrep - denarna kazen 10 % neto OD.

18. Milan KUNIČ, mat. št. 4506, iz tozd Proizvodnja aluminija, poškodoval traktor za prevoz aluminija, izrečen ukrep - disciplinska odgovornost in povrnitev škode 2.000 din.

19. Darko ARNUŠ, mat. št. 6213, iz tozd Proizvodnja alumi-

nija neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in 2.000 din pavšala.

20. Konrad BREG, mat. št. 6052 iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal, izrečen ukrep - opomin in 10 % pavšala OD.

21. Jože ERLAČ, mat. št. 6049, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal, izrečen ukrep in 10 % pavšala OD.

22. Alojz BEDENIK, mat. št. 4321, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostajal z dela - izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in plačilo 40 % pavšala OD.

23. Anton LEBAR, mat. št. 4190 iz tozd Proizvodnja aluminija, na delu je bil vinjen, pretepal se je in neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 10 % pavšala OD.

24. Enver HYKOLI, mat. št. 5796, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in plačilo 40 % pavšala OD.

25. Manov DENA iz tozd Trbovlje, v mesecu januarju se je nasilno vselil v izpraznjeno sobo, izrečen ukrep - javni opomin.

26. Brigita HORVAT, iz tozd Trbovlje, neizpolnjevanje nalog, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 5 % pavšala.

27. Alojz MURKO, mat. št. 3838, iz tozd Proizvodnja, v dopoldanski izmeni pustil traktor za prevoz glinice pred sanitarno, izrečen ukrep - opomin.

28. Martin FRAJLE, iz tozd Trbovlje, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - plačilo denarne kazni 10 % in plačilo pavšala 30 % OD.

29. Drago BORIŠEK iz tozd Trbovlje, predčasno odšel domov, izrečen ukrep - opomin.

30. Boris KMETIČ, iz tozd Trbovlje, prinesel med delovnim časom na delo alkoholno pijačo, izrečen ukrep - opomin.

31. Rosanda OPLOTNIK, iz tozd Trbovlje, vrgla oddušek v tov. Vlada Klemen, izrečen ukrep - odgovorna, brez ukrepa.

32. Franc JERENKO, mat. št. 3791, iz tozd Vzdrževanje, ni odstranil z dela delavcev, ki nočejo uporabljati predpisanih zaščitnih čelad, izrečen ukrep - odgovoren, ukrep ne izreče.

33. Milan JAZBEC, mat. št. 4227, iz tozd Vzdrževanje, raztrgal kartico za žigosanje, izrečen ukrep - denarna kazen 10 % OD.

34. Gorazd INKRET, mat. št. 5833, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 20 % pavšala OD.

35. Martin RODOŠEK, mat. št. 4315, tozd Vzdrževanje, dva krat v vinjenem stanju napoten domov, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja, odloženo za 12 mesecev in plačilo 20 % pavšala OD.

36. Bojan VERLAK, mat. št. 5316, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja, odloženo za 12 mesecev in plačilo 30 % pavšala OD.

37. Miha JEZA, mat. št. 975, iz tozd Vzdrževanje, prišel na delo

v vinjenem stanju, izrečen ukrep - javni opomin.

38. Milan BELŠAK, mat. št. 5063, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 20 % pavšala OD.

39. Fahri SINANI, mat. št. 5797 iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšala v znesku 2.000 din.

40. Janez VIDOVIČ, mat. št. 2514, iz tozd Proizvodnja aluminija, v nočni izmeni pustil traktor za prevoz glinice pri izpustu glinice, izrečen ukrep - opomin.

41. Mirko HORVAT, mat. št. 3938, iz tozd Proizvodnja, ni upošteval navodil, izrečen ukrep - opomin.

42. Zlatko VESENJAK, mat. št. 5755, iz tozd Proizvodnja, se ni javil in predložil dokumentacije obr. zdravniku, izrečen ukrep - javni opomin.

43. Rok OBRETAN, mat. št. 5936, iz tozd Proizvodnja, ni upošteval navodil zdravnika izrečen ukrep - odgovoren, ne izreče ukrepa.

44. Branko POTOČNIK, mat. št. 6206, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšala v znesku 30 % OD.

45. Franc VIDOVIČ, mat. št. 5473, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 10 % pavšala OD.

46. Franc KISELJAK, mat. št. 2815, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 10 % pavšala OD.

47. Stanislav GAVEZ, mat. št. 5582, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 10 % pavšala OD.

48. Janez KOLARIČ, mat. št. 5791, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 10 % pavšala OD.

49. Latif ČUFOROVIČ, iz tozd Trbovlje, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - denarna kazen 10 % in plačilo pavšala 30 % OD.

50. Franc SITAR, mat. št. 3793, iz tozd Proizvodnja aluminija, ni vpisal podatkov v preprodajno knjigo za traktor, izrečen ukrep - opomin.

51. Marjan KLANEČEK, mat. št. 5579, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - javni opomin in plačilo 20 % pavšala OD.

52. Vinko VIDMAJER, mat. št. 4718, iz tozd Proizvodnja, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep - opomin. A. Š.

Članke za naslednjo številko pričakujemo do 10. septembra 1983

Velika gasilska vaja

Po nekajletni prekinitvi smo v mesecu maju letos, gasilci v TGA »Boris Kidrič« Kidričevo spet pripravili večjo gasilsko taktično vajo, ki jo je organiziralo domače gasilsko društvo. Na vaji so sodelovali: IGD Agis Ptuj, IGD Železničar Ptuj, IGD Tovarna volnenih izdelkov Majšperk, IGD Impol Slovenska Bistrica in IGD Tovarna dušika Ruše. Z omenjenimi društvi naši gasilci že vrsto let sodelujejo. Sodelujemo tudi na podobnih vajah v delovnih organizacijah omenjenih društev. Vaja je bila namenjena preverjanju sposobnosti, znanja, organizacije in realizacije gašenja in lokaliziranja požara na objektih, ki predstavljajo največjo nevarnost za požar in so požarno najbolj ogroženi.

Vaja je bila tempirana na skladišče gradbenega materiala, skladišče vnetljivih tekočin in na novo zgrajeno plinsko postajo tekočega naftnega plina. Namisljeni gozdni požar ob skladišču gradbenega materiala ob močnem zapadnem vetru se zelo hitro razširi na celotno zeleno barako in tako predstavlja veliko nevarnost za razširitev požara na skladišče vnetljivih tekočin, prav tako ogroža plinsko postajo tekočega naftnega plina. Ker domača gasilska enota v dani situaciji ne bi obvladala celotnega obsega požara, priskočijo na pomoč omenjena industrijska gasilska društva s svojim gasilskim orodjem in opremo. Požarno vodo smo jemali iz požarnih vodnjakov in to iz vodnjaka ob glavni cesti pri izobraževalnem centru in iz vodnjaka pri sanitarnem poslopiju, tako odvzem vode za gašenje ni bil odvisen od vodovodnega omrežja v TGA. Preverjali smo, kako gasiti ob morebitnem izpadu vodovodnega omrežja v TGA. Varianta odvzema požarne vode iz obstoječih vodnjakov se je pokazala kot pozitivna.

Boter novemu vozilu je bil Jernej Kostajnshek, pomočnik glavnega direktorja

Z vključitvijo sodelujočih gasilskih enot ter njihove opreme v vajo naše delovne organizacije so le-ti spoznali objekte, prostore in način gašenja vnetljivih tekočin ali tekočega naftnega plina, v naši delovni organizaciji. Tako da v morebitnem požaru ali drugi nesreči lahko posredujejo. Z te vrste gasilskih vaj pa se gasilci izpopolnjujejo in izobražujejo.

Vaja je potekala hitro in učinkovito uspešno opravljena veriga, kvalitetna pena, v vaji so bila uporabljena skorajda vsa razpoložljiva tehnična sredstva za lokaliziranje požara, ki so na razpolago. Kot slaba točka, se je pokazalo delovanje zvez, ker nimamo dovolj kvalitetnih UKV oddajnikov oz. sprejemnikov, premalo usposobljenih gasilcev za upravljanje zvez. Vsi sodelujoči gasilci so pokazali visoko stopnjo tehničnega in organizacijskega znanja ter discipline. Z nadaljnjim delom in predvsem preverjanjem znanja in sposobnosti ob podobnih vajah bomo tudi v bodoče kvalitetno izpopolnjevali sistem proti požarne zaščite v delovni organizaciji. Čeprav je mesec požarne varnosti šele oktober, ta vaja sovпада že v aktivnosti meseca požarne varnosti.

Po končani vaji so si udeleženci ogledali proti požarne in varnostne naprave na novi plinski postaji tekočega naftnega plina, obrat predelave aluminija in izparilnikov, kjer se uporablja tekoči naftni plin za kurjenje peči, kar je prav gotovo lahko požarno nevarno.

Ob koncu vaje smo svečano predali svojemu namenu novo gasilsko vozilo TAM-75-T-15. Slavnostni obred je opravil pomočnik glavnega direktorja ing. tov. Kostajnshek Jernej. Novo vozilo je prav sigurno velika pridobitev v izpopolnjevanju gasilске opreme v delovni organizaciji.

Jože Pihler

Gasilci, ki so se udeležili vaje

Po vaji

Novo vodstvo mladih v Glinici

Volilno programska konferenca OO ZSMS TOZD GLINICA

Volilno programska konferenca OO ZSMS TOZD Glinica je bila dne 8. 7. 1983 ob 7. uri v sejni sobi delavskega sveta TOZD.

Seja je potekala v prijetnem vzdušju in razpoloženju, saj je bila udeležba rekordna, prisostvovalo je 19 mladincev in vabljeni gost tov. Salemovič Radenko, namestnik direktorja, ki je bil na dopustu.

Volilno programsko konferenco je odprl in navzoče mladince pozdravil dosednji predsednik OO ZSMS Srečko Širovnik. Zaželel jim je prijetno vzdušje in nemoten potek konference. Izvolili so predsedstvo konference sestavljali so jo predsednik Jančič Milisav, ter člana Bezjak Janez in Srečko Širovnik.

Verifikacijska komisija v sestavi Jeza, Držajič, Nedog je ugotovila, da smo sklepčni in da lahko prične konferenca z delom. Predsednik OO ZSMS je prečital poročilo o delu OO ZSMS TOZD Glinica za preteklo mandatno obdobje, ki ga v celoti objavljamo.

Konferenca je razrešila staro predsestvo in izvolila novo v naslednji sestavi:

Bezjak Janez - predsednik

Galun Marija - namestnik in blagajnik
Egartner Marjan - član
Krajnc Stefan - član
Skrbinšek Stefan - član
Držajič Bojan - član
Nedog Miran - član

V nadzorni odbor pa so izvoljeni Vinkler Bogdan, Vek Ljudmila in Širovnik Srečko.

Novi predsednik se je zahvalil za zaupanje ter izrazil, da bomo le s skupnimi močmi lahko izpeljali zastavljene cilje in naloge, ki so pred nami in vemo, da niso lahke. Morali se bomo resnično vključevati vsi mladi v delo OO, ker vemo kakšno vzdušje prevladuje v TGA zato želimo, da bi posledice mirno in enotno reševali v delovni organizaciji.

Poročilo o delu OO ZSMS.... MLADINKE IN MLADINCI

Dve leti nas ločita od naše zadnje volilno programske konference, zbrali smo se, da pregledamo naše rezultate oz. ocenimo delo in aktivnosti OO ZSMS tozda Glinica za preteklo obdobje, ter sprejmemo smernice za naše nadaljnje delo, opravimo kadrovske spremembe ter opredelimo metodo dela in organizi-

ranja OO ZSMS tozda Glinica. Minulo obdobje je značilno po stopnjevanju gospodarske krize, ter poslabšanju družbenega položaja mladih.

V takšnih pogojih je izredno težko gospodariti oz. zagotoviti nemoten potek proizvodnje ter uresničevati letne in srednjeročne plane.

S takšnimi in drugačnimi težavami smo se vselej srečevali in tudi v bodoče so neizbežni. V naši TOZD Glinica se strokovni in vodilni kader ubada s preskrbo s surovinami za kontinuirano proizvodnjo.

Osrednjo aktivnost v preteklem obdobju smo namenili krepitvi dela in učinkovitosti OO o izobraževanju, evidentiranju v samoupravne organe, izvajanju politike gospodarnosti, obravnavi

rezultatov poslovanja, delovnim akcijam ter obravnavi kongresnih dokumentov.

Se vrsto takšnih ali drugačnih vprašanj smo obravnavali skozi mandatno obdobje, v katerem smo imeli 13 sestankov OO ter 9 sestankov predsedstva od tega 4 izredne sestanke predsedstva.

Kljub težavam s katerimi smo se srečevali pri delovanju lahko rečemo, da smo naredili korak dalje k uresničevanju naših skupnih ciljev.

Pri našem delovanju smo zasledili tudi določene slabosti, katere bo potrebno odpraviti. S tega stališča bo potrebno opredeliti naše nadaljnje delo, seveda upoštevajoč osnovne temeljne usmeritve, ki smo jih sprejeli na XI. kongresu ZSMS.

Srečko ŠIROVNIK

Poletje v Kidričevem

Sindikavno rekreacijsko tekmovanje pri domu pod Javorjem

Dne 11. 6. 1983, smo udeleženci sindikalnega rekreacijskega tekmovanja preživeli res prijeten dan. Izvršni Odbor OOS TOZD LLBK je na zadnji seji sklenil, da je potrebno po daljšem času organizirati rekreacijsko tekmovanje, ki naj bi se ga udeležili vsi delavci naše TOZD. Organizacija tekmovanja je bila poverjena tov. Šoba Albertu in Brinar Dragu, ki sta nalogo res odlično opravila.

Vreme nam v soboto, dne 11. 6. 1983, res ni bilo naklonjeno. Že zgodaj zjutraj je padal dež, tako da smo se udeleženci kar s strahom ozirali v nebo z željo, da bi nehala deževati.

Proti poldnevni se je vreme res izboljšalo, tako da smo lahko v celoti izvedli rekreacijsko tekmovanje, za katerega smo se bali, da bo odpadlo.

Na domu Pod Javorjem se nas je zbralo okrog sto udeležencev. Z nami je bila tudi gostja iz delovne organizacije, tov. Ana Vrabčič.

V domu smo imeli glasbo s kaset, tako da je bilo vzdušje čedalje boljše.

Organizatorja tekmovanja in izleta, tov. Šoba in Brinar, sta odlično organizirala tudi tekmovalni del in to: balinanje, pikado, odbojko, nogomet, streljanje.

Še pred tekmovanjem so bile formirane tekmovalne ekipe, moške in ženske.

Kooperanti livarne Trbovlje, so se dobro odrezali, saj so prispevali dobitke za nagrade tekmovalcem. Kooperanti, ki so prispevali nagrade so:

Jordan, Špehonja, Miklavc, Babič, Pavlič, Sfiligoj, Žagar, Barič, Kristan, Elektrotehna Trbovlje, Udovič, Zlatarstvo Trbovlje, Dinosa Trbovlje, Livarstvo Dobova, Primožič in Surovina Trbovlje.

Po končanem tekmovanju, je poseben odbor razdelil nagrade

najbolj prizadevnim tekmovalcem. Objavljamo še rezultate tekmovanja v posameznih disciplinah:

BALINANJE:

1. mesto Žibret Filip
 2. mesto Bibič Viktor
 3. mesto Troha Milan
- nastopalo je 42 tekmovalcev

PIKADO-ženske:

1. mesto Špehonja Mira
 2. mesto Trivunovič Milanka
 3. mesto Pujič Marija
 4. mesto Semec Mojca
- nastopalo je 12 tekmovalk

ODBOJKA: (odd. livarne)

1. mesto v sestavi: Manov Zlatko

Pujič Dragiša
Bajovič Dragomir
Gušatovič Ljubinko
Čamer Dušan
Mujič Senad

nastopalo je 5 ekip
21. mesto - ženske
sestava:

Šoba Martina
Semec Mojca
Pujič Marija
Trivunovič Milanka
Horvat Brigita
Špehonja Mira

NOGOMET: (orodjarna)

1. mesto v sestavi: Selevšek Martin
Baloh Rudi
Robek Miha
Cestnik Tomaž
Turnšek Vili
- nastopale so 4 ekipe

STRELJANJE - ženske

1. mesto Trivunovič Milanka
 2. mesto Forjan Alenka
 3. mesto Špehonja Mira
 4. mesto Horvat Brigita
- (nastopalo je 10 tekmovalk)

STRELJANJE - moški

1. mesto Pavlič Edi

2. mesto Vajdič Janez
 3. mesto Trivunovič Momčilo
 4. mesto Marinovič
- (nastopalo je 40 tekmovalcev)

Posebna tekmovalna disciplina je bilo tudi vlečenje vrvi, kjer je bilo ob tem obilo smeha in zabave.

Po končanem tekmovanju smo imeli v domu podelitev nagrad. Ostali pa smo s spontanim aplavzom nagradili vsakega zmagovalca posebej.

V Domu pod Javorjem smo imeli tudi kosilo, nato pa zabavo ob glasbi s kaset. Kljub kislemu vremenu smo se imeli lepo, okrepili smo medsebojne - večkrat zrahljane človeške odnose in se proti večeru, zadovoljni vračali domov.

Občutek sem imela, da smo v ponedeljek prišli vsi bolj veseli in sproščeni na delo. Takih srečanj si v naši TOZD še želimo!

Zahvala pa gre tudi našima organizatorjema tov. Šobi in tov. Brinarju, ki sta svojo nalogo opravila z oceno - odlično.

Viktorija Petauer

Poletje

Ne podcenjuj nevarnosti pri delu s traktorjem

Število traktorjev v zasebni lasti se nenehno povečuje, s tem pa je seveda pogojeno tudi večje število nesreč. Ker smatramo, da je tudi veliko naših delavcev lastnikov traktorjev, smo smatrali za potrebno, da vam posredujemo nekaj osnovnih napotkov za varnejše delo s traktorjem.

Priporočamo pa vam, da si pri združenju šoferjev in avtomehaničkov nabavite PRIROČNIK ZA VARNOST DELA S TRAKTORJEM IN TRAKTORSKIMI PRIKLJUČKI, v katerem je zelo nazorno in poljudno opisano vse kar je nujno, da bi vedel vsak, ki sede za krmilo traktorja.

Vsem, ki si želijo še več znanja s področja kmetijske mehanizacije, priporočamo kot dopolnilo prej omenjenemu priročniku še: M. Mrhar, TRAKTOR, VARNOST IN PROMET, Ljubljana 1980; J. PIRIA, M. MRHAR: TRAKTOR, Ljubljana 1982; Vse tri knjige je izdal ČZP, Kmečki glas.

UVOD

Kmetijsko tehniška komisija pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije že več desetletij dejavno sodeluje pri izobraževanju uporabnikov kmetijske mehanizacije v Sloveniji. V zadnjih letih namenja posebno skrb vzgajanju kmetovalcev, da bi zmanjšali število smrtnih nesreč in poškodb pri delu s kmetijskimi stroji.

Število nesreč s traktorji in drugimi kmetijskimi stroji je iz dneva v dan večje. Stopnja družbene ogroženosti je dosegla mejo, ko ni več mogoče smrtnih žrtev in invalidov zgolj evidentirati, temveč moramo vsi dejavniki storiti vse, da se zmanjša število vsaj tistih, nesreč, ki jih je zakrivil človek. Statistiki sicer razvrščajo vzroke nesreč v nekaj kategorij, pač glede na najbolj vpadljive in očitne vzroke nepravilnega ravnanja s traktorjem in priključki. Za večino teh vzrokov pa se skrivajo številni, navidezno pomembni vzroki, ki se jih vozniki traktordjev niti ne zavedajo in jih zato zanemarijo.

Želja, da bi s traktorjem opravili čimveč dela in na vseh terenih, zapelje voznike, da gredo s traktorjem tudi na nevarne kraje. Nevarnost zaznajo šele potem, ko so zašli vanjo. Navadno slabo ocenijo nagib strmine; v teh primerih skušajo z določenim zavestnim tveganjem rešiti traktor. Če se tega loti izkušen voznik, se reševanje navadno srečno konča. V kritičnem položaju pa neizkušeni vozniki izgubijo razsodnost. Pod pritiskom strahu skušajo narediti to, kar jim najprej pride na misel. Ko v naglici ocenijo položaj, naredijo napako; traktor se zvrne in pokoplje voznika pod seboj. Rešilni skok, na katerega računa večina, se posreči le malokomu. Traktor se namreč nenadoma zvrne, brez poprejšnjega opozorila.

Poleg slabo ocenjenega položaja tičijo vzroki nesreč s traktorji tudi v nepoznavanju traktorja (konstrukcijskih značilnosti, pogojev stabilnosti, zmogljivosti), tehnike vožnje in dela s priključki. Pogosto je tudi pomanjkljivo opremljen ali slabo vzdrževan traktor vzrok za nesrečo.

Neprevidnost ali neznanje?

ZAKAJ JE VOŽNJA S TRAKTORJEM NEVARNA

Kar zadeva voznost, ima traktor kot vozilo nekatere pomanjkljivosti, ki so nujne, če naj bo uporaben za kmetijska dela. Pomanjkljivosti traktorja kot vozila se kažejo v njegovi konstrukciji, v izvedbi traktorskih zavor, v delovanju priključkov in priklopnikov na traktor ter drugem.

Pomanjkljivosti v konstrukciji:

- visoko težišče,
- kratka medosna razdalja,
- majhna prednja in velika zadnja kolesa,
- neposreden volan z velikim zasukom koles,
- majhna teža na prednjih kolesih,
- velika naležna površina zadnjih pnevmatik,
- nevzmetna zadnja, največkrat tudi prednja prema itn.

Navedene in še nekatere lastnosti usposabljaajo traktor za kmetijska dela, po drugi strani pa slabšajo njegove vozne lastnosti.

Pomanjkljivosti v izvedbi traktorskih zavor

Kot vozilo traktor nima tehničnih osnov, da bi uspešno zaviral pripralni priključek ali priklopnik, ki je navadno precej težji od traktorja. Zaradi preproste izvedbe in poceni izdelave ima večina traktorjev zavore le na zadnjih kolesih. Tudi prenos sile za aktiviranje zavore od pedala do zavore je drugačen kot pri drugih cestnih motornih vozilih. Ceneji traktorji imajo mehnični prenos te sile. Hitrejše zaustavljanje je mogoče le z uporabo relativno velike sile na zavornem pedal.

Vpliv priklopnikov in pripralnih priključkov na traktor

S priključitvijo priklopnika k traktorju se zaviralna sposobnost traktorja spremeni. Pri vleki enosnih priklopnikov in pripralnih priključkov sloni del teže priklopnika do priključka na zadnjih traktorskih kolesih, kar izboljša adhezijo zadnjih traktorskih koles. S tem se izboljšajo zaviralne sposobnosti traktorja. Pri dvoosnih priklopnikih pa teža tovora (mrtva teža) nima pomembnejšega vpliva na obtežitev koles, vendar je prisotna spreminjajoča se obremenitev koles. Rudo priklopnika se navadno dviga proti traktorju, zato vlečna sila razremenjuje prednjo os in obremenjuje zadnjo, pri zaviranju pa potisna sila razremenjuje zadnjo in obremenjuje prednjo os traktorja. Obremenitev oziroma razbremenitev osi se med vožnjo spreminja tako, kot se spreminja vlečna oziroma potisna sila.

Pomanjkljivosti v izvedbi zavor na priklopnikih

Večina traktorskih priklopnikov ima pomanjkljive zavore. Enosni priklopniki imajo navadno zavore z ročnim upravljanjem, dvoosni pa ročno ali tako imenovano naletno zavore. Zavorni bobni so navadno na prednjih kolesih ali samo na zadnjih. Varnejši so priklopniki z zavoro na prednjih kolesih. Sila vztrajnosti, ki pri zaviranju deluje v smeri vožnje, razbremenjuje zadnjo os priklopnika in obremenjuje prednjo. Čim bolj so kolesa obremenjena — obtežena, tem bolj se oprijemljejo podlage, zato pri zaviranju prej zdrsneta zadnja kolesa kot prednja. Blokirana kolesa — bodisi prednja bodisi zadnja — slabše zavirajo, kot če bi se vrtela. Izgubijo pa tudi sposobnost vodenja in bočno drsijo, zato priklopnik zanes. Če blokirata prednja kolesa, zadnja pa se vrtita, če blokirata zadnja kolesa, prednja pa se vrtita.

Naletna zavora ne zagotavlja zanesljivega in postopnega zaviranja.

Delovanje je odvisno od zaviralne sposobnosti traktorja. Sunkovito zaviranje traktorja, ki se mu v nepredvidenem položaju ni mogoče izogniti, povzroči sunkovito in zato pulzirajoče zaviranje priklopnika. Posledica je zdrs kolesa, ki mu sledi bočno pomik ali pa zaniha tovor v priklopniku ter nekontrolirana vožnja ali celo prevrnitev priklopnika. Voznik mora upoštevati predvsem pri vožnji po strmini in prevozu premakljivih oziroma labilnih tovorov (tekočini).

Posebnost traktorskega menjalnika

Motorji z notranjim zgorevanjem imajo največjo moč pri velikem številu vrtljajev — sodobni dizelski motorji pri 2000 do 2500 vrt/min. Dela, ki jih opravlja traktor, pa zahtevajo različne, predvsem majhne vozne hitrosti in velike vlečne sile. To zahteva, da med motor in traktorska kolesa vgradijo menjalnik, ki precej zmanjša število vrtljajev na kolesih $I_t = 220:1$. Tu že nastane določen samovozni moment transmisije, ki prepreči, da bi potisna sila pri zaviranju z motorjem prišla do »živega«. Zaradi tako »trdega« prenosu se sorazmerno malo obtežena vlečna kolesa ne morejo dovolj mehko in elastično oprijemati podlage, zato predčasno zdrsiijo, če zaviramo s prenziko prestavo. Vsak voznik bi moral poznati za traktor, ki ga upravlja, tisto prestavo vožnje, v kateri doseže največjo vlečno silo in največji samozavorni učinek.

Zbral M. M.
(Nadaljevanje prihodnjič)